

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista!

„Vzhůru! Všichni, kdo žijí, pojdte k vodám, i ten, kdo peníze nemá! Pojdte, kupujte a jezte, pojdte a kupujte bez peněz a bez placení víno a mléko! . . . Nakloňte ucho a pojdte ke mně, slyšte a budete živi!“
Iz 55,1

Píseň 416 *Zaspívám Pánu svému*

Modlitba:

Hospodine, Pane náš, děkujeme Ti za každý den svého života, i když si to možná každý den neuvědomujeme. Děkujeme Ti za vše dobré a krásné, co nás potkává. Děkujeme Ti za to dobré a užitečné, co jsme mohli vytvořit. Pane, děkujeme také za chvíle nouze, bolesti, strachu, kdy poznáváme svoje meze a můžeme si lépe uvědomit, na čem vsutku záleží. Pane, osvoboď naši mysl od malomyslnosti a naši duši od malodušnosti. Zbavuj naše srdce úzkoprsosti a naplňuj nás hladově svým Duchem milování, odvahy a moudrosti. Prosíme Tě ve jménu Ježíše Krista – amen.

Čtení: Mt 21,33-46

Píseň

Kázání: Mt 21,43b

Podobenství o vinařích je děsivé. Jejich jednání je nepochopitelně zlé a brutální. Připadá nám přehnané a nepravděpodobné, než si vybavíme všechny ty zprávy o vraždách podnikatelů, o násilí a brutalitě odehrávající se takřka každodenně i v naší blízkosti.

Jako zpráva o tom, čeho všeho jsou lidé schopni, příběh o vinařích, myslím, ničím výjimečný není. Zvláštní a tvrdý, možná přehnaný je až v souvislostech, do kterých ho evangelista Matouš zařadil a jaký mu tím dal smysl. Ježíš vpředvečer velikonoce vede na chrámovém nádvoří zásadní polemiky s velekněžími a staršími lidu, s farizeji a zákoníky. Tedy s těmi, kdo nějakým způsobem – buď formálně anebo neformálně – mohou být považováni za vůdce lidu a správce jeho duchovního bohatství. Evangelijní kontext jednoznačně ukazuje Ježíše obviňujícího židovské vůdce – ti nájemníci, to jste vy, takto jednáte a odplata vás nemine.

A nejčastěji v církevních dějinách se podobenství o brutálních vinařích chápe jako výklad historie: židé jakožto vyvolený národ zklamali, vzepřeli se Hospodinu, jeho služebníky-proroky kamenovali, jeho syna-Krista zabili a za to vše sklidili zasloužený trest. (Matoušovo evangelium určitě myslí na vyvrácení Jeruzaléma Římany v roce 70 po Kristu. Ale křesťanům jako by to nestačilo a s chutí vzali Hospodinovu pomstu do svých rukou a pokračovali po celá staletí.)

Tenhle „srozumitelný“ výklad je ale strašně primitivní, hloupý a zlý. To bych se tedy jako křesťan měl radovat z toho, že židé byli zničeni, Bohem jednou provždy zavrženi a mně spadlo jejich dědictví do klína? Myslím, že se Matouš dal strhnout, když považoval zničení Jeruzaléma za Boží trest na židech. Mohl k tomu najít jistou inspiraci ve Starém Zákoně, kde proroci dokázali lidu vyložit babylonské zajetí jako trest za nevěrnost vůči Hospodinu. Je tu ale důležitý rozdíl: v Babylóně vykládali o Božích trestech židé židům, vztáhli dějinnou pohromu na sebe, a díky tomu činili pokání a usilovali o návrat a nápravu. Kdežto v křesťanském kontextu mluvit o Božích trestech na židech znamená něco docela jiného: odsudek, zavržení. A docela bych si troufal říci: rouhání. Naštěstí máme v Novém Zákoně i jiné texty, které theologicky dovozují, že „spása je ze židů“ a jejich vyvolení není zrušeno.

Co je tedy třeba si uvědomit: kritický osten Ježíšových slov vždycky míří proti představitelům lidu, proti správcům, konkrétním lidem, nikdy proti židům vůbec. Vždyť Ježíš je poslán ke „ztraceným ovčím lidu izraelského“ a jejich osud mu leží na srdci.

A hlavně si myslím, že podobenství o zlých vinařích nám může posloužit lepší inspirací než jen potvrzením jakéhosi (pochybného) křesťanského dějinného ospravedlnění antisemitismu a duchovní dominance a nadřazenosti.

Co Ježíš říká farizeům a zákoníkům, je totiž z jejich hlediska úplně vedle. Farizeové samozřejmě vědí o kamenování proroků, ale oni se vždy cítili na jejich straně, solidární s nimi, oni přece jsou dědici prorockých snah o obnovení Izraele, oni jsou upřímnými a věrnými služebníky Hospodinovými. Komu z celého lidu víc záleží na uctívání Hospodina celým životem než právě farizeům?! Jaktože je Ježíš strká na druhou stranu? A jaký syn? Boží syn? Myslím tím snad Ježíš sebe? Větší a rouhavější nesmysl ho snad nemohl napadnout!

Tak mne to vede k pohledu na sebe sama. Jestliže farizeové sebe pokládali za pravé a věrné správce Hospodinova duchovního dědictví a byli náhle zaskočeni Ježíšovým obviněním, nemám se i já zamyslet nad tím, zda skutečně jednám tak, jak Bůh ode mne očekává? Na farizejské straně je úplně hmatatelná ta jejich uraženost: máme to snad být my, kdo kamenuje proroky? Za koho nás máš? My že jsme neodevzdávali hospodáři-Bohu jeho díl výnosu? To říkáš nám, z celého národa těm nejobětavějším, nám, kteří na Boží věci myslíme od rána do večera, diskutujeme o nich, vysvětlujeme je tápajícím, přesvědčujeme pochybujícím, nám to říkáš, kteří dáváme dary na chrám a na chudé!?!?

Mohu se – jako křesťan – považovat za jakéhosi nového nájemníka Hospodinovy vinice? Co vlastně ode mne chce ten hospodář, který odcestoval, ale svého se nevzdává? Co ode mne asi očekává? Jaká je má práce, můj úkol? Co je tou úrodou, co je tím výnosem? Jaký díl a jak mám odevzdávat? -- Když to tedy asi nebude ta věrnost a obětavost ve farizejském duchu, co to tedy bude?

Pro hlubší porozumění a inspiraci si ještě sáhnu pro Ježíšova slova z 23. kapitoly Matoušova evangelia, kde Ježíš farizeům a zákoníkům konkrétně vyčítá: „Zavíráte lidem království nebeské, sami nevcházíte a zabraňujete těm, kdo chtějí vejít.“ Rozumím tomu tak, že správné správcovství Hospodinova duchovního dědictví je přesným opakem toho, co dělají farizeové a zákoníci a co jim tady vytýká. Kdo se ujme vinice, ať v radosti užívá jejích darů (víry, lásky, naděje) – samozřejmě taky pro sebe, ale nejen pro sebe. Ať otvírá dveře dokořán, ať sám vejde beze strachu a těm, kdo chtějí vejít, ať k tomu napomáhá. Ježíš jako syn, oprávněný dědic a příkladný správce ukazuje na sobě, jak jednat – žít v radosti, druhého přijímat s otevřeností bez předsudků a soudů, pečovat o něho obětavě bez sebelítosti, ukřivdění a nedocenění, žít bez starosti o zajištění života, své soukromé budoucnosti, žít v prosté důvěře. Amen.

Píseň 408, sl. 8-11 *Těm, kdo se jeho bojí*

Ohlášky a sbírka

Přímluvná modlitba + Otče náš

Poslání: „Proto se namáháme a zápasíme, že máme naději v živém Bohu.“ 1 Tm 4,10

Požehnání

Píseň 582 *Toužíme v lásce žítí stále*